

บันทึก

เรื่อง การโอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปเป็นของ
นายกรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ปกปิด ด่วนมาก ที่ ดช ๐๐๐๑ (ป)/
๑๕๑ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามที่ได้มีพระราช
กฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น โดยที่มาตรา ๓ วรรคสอง ได้กำหนดให้
สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติ
ว่า “ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับ
การปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ
ของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจไปเป็นของนายกรัฐมนตรี”

เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติหลายฉบับ ดังนั้น
เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องว่าอำนาจ
หน้าที่ใดยังคงเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามกฎหมายนั้น ๆ และอำนาจหน้าที่ใด
โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว

สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยความเห็นชอบของรองนายกรัฐมนตรี (พลตรีสนั่น
ชจรประศาสน์) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ในการกำกับการบริหารราชการสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อความชัดเจนและถูกต้องในการถือปฏิบัติ
ตามกฎหมายต่าง ๆ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

๑.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการ
และออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี
หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการออก
กฎกระทรวงตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗

๑.๑.๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการใช้
ดุลพินิจ เรื่อง การแต่งตั้งตามมาตรา ๒๔ (๑๒) เรื่อง การสั่งให้ข้าราชการตำรวจรักษาการใน
ตำแหน่งตามมาตรา ๒๖ (๑) เรื่อง การสั่งเลื่อนเงินเดือนตามมาตรา ๓๗ วรรคสองและวรรคสาม
และเรื่อง การสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรา ๔๙

๑.๑.๓ สถานะและอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๑๓ (๑)

๑.๒ การเสนอให้ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรออกจากราชการในกรณีหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุใด และการเสนอให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการในกรณีมีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ซึ่งเคยต้องเสนอให้ อ.ก.พ.กระทรวงมหาดไทยพิจารณานั้น ต่อไปนี้จะเสนอให้ ก.ตร.เป็นผู้ทำหน้าที่แทนโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งได้หรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการอย่างไร

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

๒.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการและออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๓๑ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๒.๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยและรับเรื่องร้องทุกข์ตามบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ในกฎหมายนี้จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๓. พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการแต่งตั้งว่าที่ยศข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตามมาตรา ๕ วรรคสอง การแต่งตั้งยศชั้นประทวนตามมาตรา ๖ และการให้ออกจากว่าที่ยศหรือถอดออกจากยศตามมาตรา ๙ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๓.๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการและออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๐ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๔. พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการและออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๕. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๕.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการและอำนาจในการออกกฎกระทรวงวางระเบียบการงานในหน้าที่ของตำรวจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๕.๒ การออกข้อบังคับกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจตามที่อ้างถึงไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเดิมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ออกข้อบังคับ นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้ออกข้อบังคับได้หรือไม่

๖. พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.

๒๕๓๙

๖.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการประกาศกำหนดและแก้ไขหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามมาตรา ๗ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๖.๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการตามมาตรา ๙ จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๗. กฎหมายบางฉบับให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ ออกกฎกระทรวง และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ รวมทั้งให้อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมตำรวจมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตในเรื่องต่าง ๆ ไว้ในกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการออกกฎกระทรวง และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ยังคงมีอยู่ต่อไปเช่นเดิม หรือโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี

๘. กฎหมายบางฉบับให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ ออกกฎกระทรวง และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เคยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ เช่น พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้น

๘.๑ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาการและออกกฎกระทรวงตามกฎหมายดังกล่าวโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

๘.๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ได้มีการแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว ยังคงมีอยู่ต่อไปเช่นเดิมหรือโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี

๙. ในกรณีที่อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนได้ในทุกเรื่องหรือไม่

๑๐. ในกรณีตามข้อหารือในข้อ ๑ ถึง ๙ ข้างต้น หากจะใช้วิธีแก้ปัญหาทุกข้อตามมาตรา ๙ วรรคสอง โดยจัดให้มีคำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีก่อนแล้วจึงถือปฏิบัติไปตามนั้นจะได้อหรือไม่ หรือว่าในทางปฏิบัติตามข้อหารือข้อใดไม่จำเป็นต้องมีคำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรี เพราะเป็นที่เห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไม่อาจโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีได้ หรือมิฉะนั้นก็

เป็นเพราะได้ออนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีโดยชัดแจ้งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง^{*}(๑) แล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวข้างต้น โดยรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วเห็นว่า เรื่องที่หาหรือนั้นอาจสรุปประเด็นที่ต้องพิจารณาได้ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการออกกฎกระทรวง การสั่งให้ข้าราชการตำรวจรักษาการในตำแหน่ง การสั่งเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้งว่าที่ยศข้าราชการตำรวจ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯลฯ ที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๕๓๗ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๕๓๘ พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๙ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามกฎหมายดังกล่าวนี้จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

ในประเด็นที่หนึ่งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ยังคงมีความเห็นเช่นเดิมตามที่ปรากฏในบันทึกข้อสังเกตประกอบการพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๖๔๙/๒๕๔๑)^๒ ว่า มาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติให้โอนอำนาจ

^๑ มาตรา ๙ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจไปเป็นของนายกรัฐมนตรี

ในกรณีมีปัญหาว่าอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจอันจะต้องโอนตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรี

^๒ บันทึก เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.) ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๑/๘๕๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๑

หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจ หรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจไปเป็นของนายกรัฐมนตรี แต่อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่ไม่เกี่ยวกับกรมตำรวจหรือข้าราชการตำรวจที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นยังมีอีกเป็นจำนวนมาก เช่น การอนุญาตให้จับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๘๑ (๒)^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะไม่โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีด้วย เพราะพระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓๐ วรรคสอง^๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่มีผลเป็นการสร้างอำนาจของบุคคลขึ้นมาใหม่ หากจะโอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลักษณะดังกล่าวไปเป็นของนายกรัฐมนตรีจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่ละฉบับเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีไว้ให้ชัดเจน

เมื่อพิจารณากฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นข้อหารือในครั้งนี้แล้วสามารถแยกกฎหมายดังกล่าวนี้ได้อีกสองกลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ

^๑ มาตรา ๘๑ จะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับ

(๑) ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้แล้วด้วยการค้นในที่รโหฐาน

(๒) ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน

^๒ มาตรา ๒๓๐ การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ โดยมีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีผลเป็นการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ หรือการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีได้มีการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น หรือการยุบกระทรวง ทบวง กรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ภายในสามปีนับแต่วันที่มีการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ตามวรรคสอง จะกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นในกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือในกระทรวง ทบวง กรม ที่ถูกรวมหรือโอนไป มิได้

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ให้ระบุอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การโอนอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งหน่วยราชการหรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง งบประมาณรายจ่าย รวมทั้ง ทรัพย์สินและหนี้สิน เอาไว้ด้วย

การดำเนินการตามวรรคสองกับกระทรวง ทบวง กรม ที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งขึ้นแล้ว ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นนั้นมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่มีผลใช้บังคับได้ดังเช่นพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๙

กลุ่มที่สอง เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอันไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งแม้ว่าก่อนการโอนกรมตำรวจไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้เคยใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่เป็นการใช้อำนาจในฐานะรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ๆ มิได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้บังคับบัญชาของกรมตำรวจหรือข้าราชการตำรวจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) จึงเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายกลุ่มที่หนึ่งซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ จึงโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายกลุ่มที่สองซึ่งว่าด้วยอำนาจหน้าที่อื่นที่ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ ย่อมไม่โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี เพราะพระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่มีผลเป็นการสร้างอำนาจของบุคคลขึ้นมาใหม่

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ขอเสนอเป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องการโอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งยังมีบัญญัติอยู่ในกฎหมายฉบับต่างๆ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้หารือมาในครั้งนี้นี้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถนำแนวทางตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้ให้ไว้ข้างต้นมาใช้ประกอบการพิจารณาได้ หรือในกรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาแล้วยังมีปัญหว่า อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจจะโอน

ไปเป็นของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็อาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัยได้ตามมาตรา ๙ วรรคสอง แต่อำนาจในการวินิจฉัยดังกล่าวนี้เป็นอำนาจที่พระราชกฤษฎีกา กำหนดให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะ ไม่อาจมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ วินิจฉัยแทนนายกรัฐมนตรีได้

ประเด็นที่สอง การเสนอให้ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรออกจากราชการในกรณีหย่อนความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ และการเสนอให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการในกรณีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา ๕๑^๕ หรือมาตรา ๕๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้วแต่กรณี ซึ่งเคยเสนอให้ อ.ก.พ.กระทรวงมหาดไทยพิจารณา ต่อไปนี้จะเสนอให้ ก.ตร. เป็นผู้ทำหน้าที่แทน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติ

^๕ มาตรา ๕๑ เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุใด และถ้าผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ตำแหน่งผู้กำกับหรือเทียบผู้กำกับขึ้นไปเห็นว่า ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย เมื่อได้มีการสอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าสมควรให้ออกจากราชการ ก็ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเสนอเรื่องตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ พิจารณาเห็นว่าสมควรให้ออกจากราชการ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นประทวนลงมา ก็ให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้ แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ก็ให้ผู้นั้นออกจากราชการตามมาตรา ๒๖ ส่งเรื่องให้อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนพิจารณา ในกรณีที่อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงมีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการ ให้ผู้นั้นออกจากราชการตามมาตรา ๒๖ ส่งให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้

^๖ มาตรา ๕๒ เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้มีการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจแล้ว การสอบสวนไม่ได้ความว่ากระทำความผิดที่จะถูกลงโทษให้ออกปลดออก หรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวนนั้น ซึ่งจะให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ผู้นั้นออกจากราชการตามมาตรา ๒๖ ส่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๗ มาตรา ๖๑ ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงเป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. และให้อำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการสามัญประจำจังหวัดเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ตร.จังหวัด และให้อำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งได้หรือไม่

ในประเด็นที่สองนี้ เห็นว่า มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ได้บัญญัติกระบวนการให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการไว้เป็นกรณีพิเศษ คือ เมื่อผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖^๔ พิจารณาผลการสอบสวนของคณะกรรมการแล้วเห็นว่า สมควรให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการก็ให้เสนอเรื่องให้อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง (อ.ก.พ.กระทรวง) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนพิจารณา ซึ่งแตกต่างกับการให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการตามมาตรา ๖๑ ที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ จะต้องเสนอเรื่องให้ ก.ตร.พิจารณา กรณีจึงไม่สามารถนำมาตรา ๖๑ มาใช้บังคับกับการให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ได้

ต่อมา เมื่อได้มีการโอนกรมตำรวจไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ได้บัญญัติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการ มีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมาตรา ๑๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ส่วน

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

^๔ มาตรา ๒๖ ถ้าตำแหน่งข้าราชการตำรวจตำแหน่งใดว่างลงและยังมิได้แต่งตั้งผู้ใดให้ดำรงตำแหน่งนั้น หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ให้ผู้บังคับบัญชาขอตกลงไปมีอำนาจสั่งให้ข้าราชการตำรวจซึ่งเห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งนั้นชั่วคราวได้

(๑) รัฐมนตรี สำหรับตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบผู้บัญชาการขึ้นไป

(๒) อธิบดี สำหรับตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บัญชาการหรือเทียบรองผู้บัญชาการลงมา

(๓) ผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี สำหรับตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับหรือเทียบผู้กำกับการลงมา

^๕ มาตรา ๑๘ ให้ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มี อ.ก.พ.ทำหน้าที่ อ.ก.พ.กระทรวง ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นรองประธาน และผู้แทน ก.พ. ซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน ก.พ. หนึ่งคน เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ.แต่งตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และเป็นผู้ที่ได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนสามคน ทั้งนี้ จะต้องเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการซึ่งดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๙ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า

(๒) ข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ขึ้นไปในส่วนราชการนั้น ซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการพลเรือน ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. จำนวนห้าคน ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทอื่นบัญญัติให้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไปใช้บังคับแก่ข้าราชการประเภทใด คำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ให้

ราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีต้องมี อ.ก.พ.ทำหน้าที่ อ.ก.พ.กระทรวง ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงต้องมี อ.ก.พ.ทำหน้าที่ อ.ก.พ.กระทรวง ตามมาตรา ๑๘ เพื่อพิจารณาเรื่องการให้ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนหรือการให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้วแต่กรณี โดยจะเสนอให้ ก.ตร. พิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ได้

ประเด็นที่สาม กรณีที่อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒^{๙๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนได้ทุกเรื่องหรือไม่

ในประเด็นที่สามนี้ เห็นว่า การมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนนั้นมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนแล้วว่า กรณีที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่มิได้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจะมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ดังนั้น ในประเด็นที่หาหรือมานี้ นายกรัฐมนตรีจึงสามารถมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนได้

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๔๒

หมายถึงข้าราชการประเภทนั้น

ให้ อ.ก.พ.นี้ตั้งเลขานุการหนึ่งคน

อนุกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งและได้รับเลือกตาม (๒) ถ้าออกจากราชการพลเรือน ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีใช้ตำแหน่งตาม (๒) หรือโอนไปรับราชการนอกส่วนราชการเดิม ให้พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการ

^{๙๐} มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่มิได้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือทบวง นายกรัฐมนตรีจะมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนก็ได้